

FIȘA DISCIPLINEI

DISCIPLINA: MUZICĂ BISERICESCĂ ȘI RITUAL

Pr. Prof. Dr. Vasile STANCIU

I. FINALITĂȚI

1. Asmilarea unor cunoștințe generale de istorie a muzicii bisericești de tradiție bizantină din spațiul românesc în general și din spațiul transilvănean în special
2. Însușirea elementelor de bază privind notația muzicală psaltică și liniară
3. Formarea deprinderilor practice de cântare bisericească de strană și corală
4. Formarea deprinderilor practice privind recitativul liturgic
5. Cunoașterea rânduielilor slujbelor bisericești (tipic și ritual)
6. Înțelegerea bazelor teologice a cântării bisericești și a imnografiei ortodoxe

II. OBIECTIVE SPECIFICE

1. Dezvoltarea însușirilor de interpretare și înțelegere a muzicii în general și a muzicii bisericești în special.
2. Aprofundarea cunoștințelor de teorie muzicală (psaltică și liniară) în vederea însușirii cântărilor bisericești și laice.
3. Cunoașterea celor opt glasuri bisericești, irmologic și stihiraric
4. Însușirea cunoștințelor pedagogice și muzicale în vederea învățării credincioșilor a cântărilor necesare cultului.
5. Cunoașterea trecutului istoric al cântării Bisericii creștine în general și al Bisericii Ortodoxe Române, în special.
6. Pregătirea muzicală teoretică și practică necesară unui viitor preot, profesor de religie, cântăreț sau dirijor de cor bisericesc.
7. Însușirea cunoștințelor de tipic bisericesc (rânduiala Vecerniei, rânduiala Sfintei Liturghii) necesare însușirii corecte a cântărilor bisericești.
8. Formarea deprinderilor de folosire a cărților de cult: Octoih, Mineie, Triod, Penticostar, Ceaslov, etc
9. Învățarea unor cântări calofonice de strană
10. Formarea abilităților de interpretare corală corectă, după regulile cântului profesionist
11. Însușirea unui repertoriu coral adecvat (cântări liturgice, colinde, coruri populare, coruri religioase și laice din repertoriul universal)
12. Cunoașterea imnografiei răsăritene
13. Deprinderea elementelor generale, teoretice și practice, legate de dirijat
14. Formarea unor deprinderi de îndrumare și de înjghebare a corurilor parohiale, grupurilor corale și a celor de strană

III. MODALITĂȚI DE REALIZARE:

Prelegere, expunere, exemplificare, exersare asistată, conversație euristică, audiții muzicale comentate, dialog de analiză a interpretării muzicale, studiu practic, alte metode interactive.

IV. EVALUAREA studenților:

Tip de activitate	1. Criterii de evaluare	2. Metode de evaluare	3. Pondere din nota finală
Curs	Volumul și corectitudinea cunoștințelor și a deprinderilor practice	Verificare orală	30
Curs	Rigoarea științifică a limbajului muzical	Verificare orală	10
Curs	Organizarea conținutului	Verificare orală	10
Seminar/strană/cor	Participare activă la activitățile muzical-liturgice din facultate și de pe terenul misionar parohial	Verificare continuă	30
Seminar/strană/cor	Participare activă la repetițiile Ansamblului coral	Verificare continuă	20
Standard minim de performanță 50 % rezultat după însumarea punctajelor conform pct. 3			

Muzica fiind o disciplină cu caracter preponderent practic, cântările vor fi studiate și în timpul seminariilor.

Însușirea cântărilor se va face astfel încât să poată fi executate în biserică în sărbătorile și duminicile de peste an, în ordinea lor calendaristică.

V. TEMATICA pențeru prelegeri (cursuri) și seminarii

ANUL I, semestrul I

1. *Curs:* Generalități despre muzica bisericească bizantină (izvoare, semiografie, moduri) și pătrunderea acesteia la români; reprezentanți din secolele VIII-XVIII (melozi și innografi bizantini); primele traduceri românești de cântări bisericești (începutul sec. XVIII); melodii specifice românești păstrate până astăzi; reforma chrysantică și notația modernă psaltică.
Seminar: Audiții muzicale din principalele etape stilistice ale muzicii bisericești la români
2. *Curs:* Semiografia muzicii psaltice (semnele vocale, semnele timporale, semnele consonante, ftoralele); scări și moduri psaltice, stiluri, formule, cadențe;
Seminar: Exerciții de solfegiere pe ambele notații muzicale
3. *Curs:* Sunetul și însușirile lui; valori și pauze; măsuri binare, ternare și mixte; sincopa și contratimpul; alterații.
Seminar: Noțiuni elementare de teorie și solfegiu
4. *Curs:* Formarea gamelor cu diezi și bemoli; game majore și minore; game sinonime, omonime și enarmonice
Seminar: Solfegii în gamele tonalităților cu un diez și un bemol
5. *Curs:* Termenii de mișcare și de nuanțare cei mai utilizați.
Seminar: Solfegii în gamele tonalităților cu doi diezi și doi bemoli
6. *Curs:* Cărțile de cult din Biserica Ortodoxă Română. Rânduielei tipiconale privitoare la Vecernie
Seminar: Exerciții practice de mânăuire a Octoihului I
7. *Curs:* Cântările Sfintei Liturghii I: Ectenia mare, Antifoanele (în varianta uniformizată și în varianta transilvăneană)
Seminar: Rânduiala Sfintei Liturghii a Sfântului Ioan Gură de Aur
8. *Curs:* Cântările Sfintei Liturghii II: Veniți să ne închinăm - Heruvicul (în varianta uniformizată și în varianta transilvăneană)
Seminar: Rânduiala Sfintei Liturghii a Sfântului Vasile cel Mare
9. *Curs:* Cântările Sfintei Liturghii III: Răspunsurile mari - Axionul duminical (în varianta uniformizată și în varianta transilvăneană)
Seminar: Recapitularea cântărilor Sfintei Liturghii în ambele variante
10. *Curs:* Cântările Sfintei Liturghii IV: Chinonicul - Cântările finale (în varianta uniformizată și în varianta transilvăneană)
Seminar: Chinonice
11. *Curs:* Despre glasurile bisericești
Seminar: Exerciții aplicative de mânăuire a Octoihului II
12. *Curs:* Rânduielei tipiconale privitoare la slujba vecerniei
Seminar: Vecernii speciale din cultul ortodox

13. *Curs*: Glasul I stihiraric: stihirile, Dogmatica
Seminar: Exerciții aplicative la glasul I stihiraric
14. *Curs*: Glasul I irmologic: stihoavna, troparele
Seminar: Exerciții aplicative la glasul I irmologic

ANUL I, semestrul II

1. *Curs*: Glasul V stihiraric: stihirile, Dogmatica
Seminar: Exerciții aplicative la glasul V stihiraric
2. *Curs*: Glasul V irmologic: stihoavna, troparele
Seminar: Exerciții aplicative la glasul V irmologic
3. *Curs*: Glasul II stihiraric: stihirile, Dogmatica
Seminar: Exerciții aplicative la glasul II stihiraric
4. *Curs*: Glasul II irmologic: stihoavna, antifonul, tropare
Seminar: Exerciții aplicative la glasul II irmologic
5. *Curs*: Glasul VI stihiraric: stihirile, Dogmatica
Seminar: Exerciții aplicative la glasul VI stihiraric
5. *Curs*: Glasul VI irmologic: stihoavna, tropare
Seminar: Exerciții aplicative la glasul VI irmologic
6. *Curs*: Cântările Sfintei Liturghii a darurilor mai înainte sfințite
Seminar: Rânduieli tipiconale cu privire la Liturghia darurilor mai înainte sfințite
7. *Curs*: Cântări specifice în Postul mare: Cântări la Pavecernița mare
Seminar: Rânduieli tipiconale cu privire la slujba Pavecerniței mari
8. *Curs*: Glasul IV stihiraric: stihirile, Dogmatica
Seminar: Exerciții aplicative la glasul IV stihiraric
9. *Curs*: Glasul IV irmologic: stihoavna, antifonul, tropare
Seminar: Exerciții aplicative la glasul IV irmologic
10. *Curs*: Glasul VIII stihiraric: stihirile, Dogmatica
Seminar: Exerciții aplicative la glasul VIII stihiraric
11. *Curs*: Glasul VIII irmologic: stihoavna, antifon, tropare
Seminar: Exerciții aplicative la glasul VIII irmologic
12. *Curs*: Glasul III stihiraric: stihirile, Dogmatica
Seminar: Exerciții aplicative la glasul III stihiraric
13. *Curs*: Glasul III irmologic: stihoavna, troparele
Seminar: Exerciții aplicative la glasul III irmologic
14. *Curs*: Glasul VII stihiraric: stihirile, Dogmatica
Seminar: Exerciții aplicative la glasul VII stihiraric
15. *Curs*: Glasul VII irmologic: stihoavna, troparele
Seminar: Exerciții aplicative la glasul VII irmologic

BIBLIOGRAFIE:

1. Pr. Prof. Dr. Nicu Moldoveanu, *Istoria muzicii bisericești la români*, Editura Basilica, București, 2010
2. *Dicționar de muzică bisericească românească*, Editura Basilica, București, 2013
3. Prof. N. Lungu, Pr. Prof. Gr. Costea, Prof. I. Croitoru, *Gramatica muzicii bisericești psaltice*, București, 1951 (1993, 1997).
4. Nicolae Lungu, *Muzica liniară (teorie și solfegii)*, volum îngrijit de N.Moldoveanu, Constantin Drăgușin și Victor Frangulea, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2003.
5. *Cântările Sfintei Liturghii și alte cântări bisericești*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București 1992, 1999, 2006.
6. *Anastasimatarul Uniformizat – Vecernierul*, București, 2002 (Ediție îngrijită de Pr. Prof. Dr. Nicu Moldoveanu, Pr. Lect. Drd. Victor Frangulea, Diac. Prof. Drd. Stelian Ionașcu).
7. 7.Dimitrie Cuțanșu, *Cântările bisericești după melodiile celor opt glasuri*, Viena, 1890 și Sibiu 1943
8. Pr. Prof. Dr. Vasile Stanciu, *Muzica Bisericii Ortodoxe din Transilvania*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj, 1996.
9. Vasile Stanciu, *Anastasimatarul, sau cântările Vecerniei de Sâmbătă seara și ale Utreniei de duminică dimineața compuse și fixate pe notație liniară după melodiile celor opt glasuri, notate de preotul Dimitrie Cuțanșu*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2010
10. *Cântările Sfintei Liturghii și alte cântări liturgice la sărbătorile de peste an*, Antologie de texte muzicale alcătuită de Pr.prof.univ.dr.Vasile Stanciu, Ed. a II-a, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2011
11. Pr.Prof.Vasile Stanciu, *Slujbele Sfinților Români din Transilvania și alte cântări bisericești*, Editura Arhiepiscopiei Ortodoxe a Vadului, Feleacului și Clujului, Cluj-Napoca, 1990.

ANUL II, semestrul I

1. *Curs*: Recapitularea unor aspecte legate de cântările celor opt glasuri la vecernie

Seminar: Organizarea practicii de strană

2. *Curs*: Rânduiele tipiconale privitoare la utrenia de Duminică dimineața

Seminar: Exerciții aplicative de mânuire a Mineielor

3. *Curs*: Cântările Utreniei glasului I , 1: troparele, sedelnele, binecuvântările Învierii, antifoanele

Seminar: Exerciții aplicative la cântările Utreniei glasului I, 1

4. *Curs*: Cântările Utreniei glasului I , 2 : Laudele, Doxologia

Seminar: Exerciții aplicative la cântările Utreniei glasului I, 2

5. *Curs*: Cântările Utreniei glasului V , 1 : troparele, sedelnele, binecuvântările Învierii, antifoanele

Seminar: Exerciții aplicative la cântările Utreniei glasului V, 1

6. *Curs*: Cântările Utreniei glasului V , 2 : Laudele, Doxologia

Seminar: Exerciții aplicative la cântările Utreniei glasului V, 2

7. *Curs*: Cântările Utreniei glasului II , 1: troparele, sedelnele, binecuvântările Învierii, antifoanele

Seminar: Exerciții aplicative la cântările Utreniei glasului II, 1

8. *Curs*: Cântările Utreniei glasului I I, 2 : Laudele, Doxologia

Seminar: Exerciții aplicative la cântările Utreniei glasului II, 2

9. *Curs*: Cântările Utreniei glasului VI , 1 : troparele, sedelnele, binecuvântările Învierii, antifoanele

Seminar: Exerciții aplicative la cântările Utreniei glasului VI, 1

10 *Curs*: Cântările Utreniei glasului VI , 2 : Laudele, Doxologia

Seminar: Exerciții aplicative la cântările Utreniei glasului VI, 2

11 *Curs*: Cântările Utreniei glasului IV , 1: troparele, sedelnele, binecuvântările Învierii, antifoanele

Seminar: Exerciții aplicative la cântările Utreniei glasului IV, 1

12. *Curs*: Cântările Utreniei glasului IV , 2 : Laudele, Doxologia

Seminar: Exerciții aplicative la cântările Utreniei glasului IV, 2

13. *Curs*: Cântările Utreniei glasului III

Seminar: Exerciții aplicative la cântările Utreniei glasului III

14. *Curs*: Cântările Utreniei glasului VII

Seminar: Exerciții aplicative la cântările Utreniei glasului VII

ANUL II, semestrul II

1. *Curs:* Recapitularea unor aspecte legate de cântările celor opt glasuri la Utrenie
Seminar: Exerciții aplicative de mânuire a Triodului și Penticostarului
2. *Curs:* Muzica bisericească din Transilvania în timpul Mitropolitului Andrei Șaguna
Seminar: Aspecte generale legate de oralitatea cântării bisericești
3. *Curs:* Muzica bisericească corală din Transilvania
Seminar: Audiții muzicale din creația compozitorilor: Gheorghe Dima, Timotei Popovici, Augustin Bena, Gheorghe Șoima
4. *Curs:* Cântări calofonice la Liturghia Sfântului Ioan Gură de Aur
Seminar: Priceasna și locul ei în cultul Bisericii Ortodoxe
5. *Curs:* Alte răspunsuri la Liturghia Sfântului Ioan Gură de Aur
Seminar: Aprofundarea cântărilor învățate la cursul anterior
6. *Curs:* Chinonice speciale la sărbătorile împărătești: Bobotează, Întâmpinarea Domnului
Seminar: Aprofundarea cântărilor învățate la cursul anterior
7. *Curs:* Chinonice speciale sărbătorile împărătești: Buna Vestire și Săptămâna Patimilor
Seminar: Aprofundarea cântărilor învățate la cursul anterior
8. *Curs:* Heruvice speciale
Seminar: Aprofundarea cântărilor învățate la cursul anterior
9. *Curs:* Axioane la Praznicele Împărătești I (în variantă psaltică și transilvăneană)
Seminar: Aprofundarea cântărilor învățate la cursul anterior
10. *Curs:* Axioane la Praznicele Împărătești II (în variantă psaltică și transilvăneană)
Seminar: Aprofundarea cântărilor învățate la cursul anterior
11. *Curs:* Axioane la Praznicele Împărătești III (în variantă psaltică și transilvăneană)
Seminar: Aprofundarea cântărilor învățate la cursul anterior
12. *Curs:* Rânduielei tipiconale specifice în Săptămâna Patimilor
Seminar: Exerciții aplicative la cântările din Săptămâna Patimilor
13. *Curs:* Rânduielei tipiconale la Slujba Învierii
Seminar: Exerciții aplicative la cântările Învierii Domnului
14. *Curs:* Cântări la sărbătorile Înălțării Domnului și ale Rusaliilor
Seminar: Cântări aplicative la sărbătorile Înălțării Domnului și ale Rusaliilor

BIBLIOGRAFIE:

1. Pr. Prof. Dr. Nicu Moldoveanu, *Istoria muzicii bisericești la români*, Editura Basilica, București, 2010
2. *Dicționar de muzică bisericească românească*, Editura Basilica, București, 2013
3. Vasile Stanciu, *Anastasimatarul, sau cântările Vecerniei de Sâmbătă seara și ale utreniei de Duminică dimineața, compuse și fixate pe notație liniară după melodiile celor opt glasuri, notate de preotul dimitrie Cunțanu*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2010
4. *Noul Idiomelar*, București, 1999, 2000, 2007 ((Ediție revizuită, completată și diortosită de Pr. Prof. Dr. Nicu Moldoveanu)
5. *Cântările Sfintei Liturghii și alte cântări liturgice la sărbătorile de peste an, Ed.a II-a, partea I-a și a II-a*, Antologie de texte muzicale alcătuită de Pr.Prof.univ.dr.Vasile Stanciu, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2006, 2011.
6. Dimitrie Cunțanu, *Cântările bisericești după melodiile celor opt glasuri*, Viena, 1890 și Sibiu 1943
7. Pr. Prof. Dr. Vasile Stanciu, *Slujbele sfinților români din Transilvania*, Cluj, 1990.
8. Pr.Vasile Grăjdian, *Elemente de cântare bisericească și tipic*, Ed.Univ."Lucian Blaga", Sibiu, 1996

ANUL III, semestrul I

1. *Curs*: Podobiile celor opt glasuri I (glasurile I și V)
Seminar: Exerciții aplicative la Podobiile glasurilor I și V
2. *Curs*: Podobiile celor opt glasuri II (glasurile II și VI)
Seminar: Exerciții aplicative la Podobiile glasurilor II și VI
3. *Curs*: Podobiile celor opt glasuri III (glasurile III și VII)
Seminar: Exerciții aplicative la Podobiile glasurilor III și VII
4. *Curs*: Podobiile celor opt glasuri IV (glasurile IV și VIII)
Seminar: Exerciții aplicative la Podobiile glasurilor IV și VIII
5. *Curs*: Cântări la sărbătorile sfinților I: Acoperământul Maicii Domnului, Cuvioasa Parascheva, Sf. Mare Mucenic Dimitrie, Sfinții Mărturisitori Ilie Iorest și Sava Brancovici, Sfântul Andrei Șaguna
Seminar: Cântări aplicative la sărbătorile sfinților I
6. *Curs*: Cântări la sărbătorile sfinților II: Sf. Arhangheli, Sf. Apostol Andrei, Sf. Nicolae
Seminar: Cântări aplicative la sărbătorile sfinților II
7. *Curs*: Cântări la sărbătorile Maicii Domnului I: Adormirea Maicii Domnului, Nașterea Maicii Domnului, Intrarea în biserică
Seminar: Cântări aplicative la sărbătorile Maicii Domnului I

8. *Curs*: Cântări la sărbătorile împărătești I : Nașterea Domnului, Tăierea Împrejur, Anul Nou și Sf. Vasile cel Mare și Botezul Domnului
Seminar: Cântări aplicative la sărbătorile împărătești I
9. *Curs*: Cântări la sărbătorile sfinților III: Sf. Trei Ierarhi, Sf. Mare Mucenic Gheorghe, Sf. Împărați Constantin și Elena, Nașterea Sf. Ioan Botezătorul, Sfinții Mărturisitori Ardeleni, Visarion, Sofronie, Nicolae Oprea, Atanasie Todoran, Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin, Sfântul Ierarh Simion Ștefan
Seminar: Cântări aplicative la sărbătorile sfinților III
10. *Curs*: Cântări la sărbătorile Maicii Domnului II: Buna Vestire,
Seminar: Cântări aplicative la sărbătorile Maicii Domnului I
11. *Curs*: Cântări la sărbătorile împărătești II: Întâmpinarea Domnului, Intrarea în Ierusalim și Învierea Domnului
Seminar: Cântări aplicative la sărbătorile împărătești II
12. *Curs*: Cântări la sărbătorile împărătești III: Înălțarea Domnului, Rusaliile și Schimbarea la Față
Seminar: Cântări aplicative la sărbătorile împărătești III
13. *Curs*: Muzica bisericească la români în secolele XIX- XX
Seminar: Medalioane de compozitori de muzică bisericească
14. *Curs*: Elemente generale legate de innografia bizantină
Seminar: Medalioane de innografi

BIBLIOGRAFIE:

12. Pr. Prof. Dr. Nicu Moldoveanu, *Muzica bisericească la români în secolul XX, (I)*, în "Biserica Ortodoxă Română", CIII (1985), nr.7-8, p.615-636.
13. Idem, *Creația corală la români în secolul XX*, în "Biserica Ortodoxă Română", CIV (1986), nr.3-4, p.117-139.
14. *Noul Idiomelar*, București, 1999 (2000), 2007 (Ediție revizuită, completată și diortosită de Pr. Prof. Dr. Nicu Moldoveanu).
15. *Cântările Sfintei Liturghii și alte și alte cântări liturgice la sărbătorile de peste an, Ediția a II-a*, Antologie de texte muzicale alcătuită de Pr.Prof.univ.dr.Vasile Stanciu, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2006, 2011
16. *Cântările Triodului*, București, 2001 (Ediție revizuită, completată și diortosită de Pr. Prof. Dr. Nicu Moldoveanu)
17. *Cântările Penticostarului*, București, 2004 (Ediție revizuită, completată și diortosită de Pr. Prof. Dr. Nicu Moldoveanu, Pr. Lect. Dr. Victor Frangulea, Diac. Asist. Drd. Nicolae Giolu).
18. Vasile Stanciu, *Slujba Sfântului Ierarh Pahomie de la Gledin*, Ed.Renașterea, Cluj-Napoca, 2007
19. Vasile Stanciu, *Slujbele Sfinților Martiri Năsăudeni*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2009

20. Pr.prof.Vasile Stanciu, *Slujbele Sfinților Români din Transilvania*, Cluj-Napoca, 1990
21. 10.Pr.prof.Dr.Nicolae Topîrcean, *Slujba Sfântului Ierarh Simion Ștefan*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2015
22. 11.Pr.Lect.univ.Dr.Sorin Vasile Dobre, *Slujba Sfântului Andrei Șaguna*, Editura Astra Museum, Sibiu, 2015
23. Pr. Prof. Dr. Vasile Stanciu, *Muzica corală bisericească din Transilvania*, Cluj, 2004.
24. Pr. Prof. Dr. Vasile Grăjdian, Pr. Lect. Dr. Sorin Dobre ș.a., *Cântarea liturgică ortodoxă din sudul Transilvaniei*, Sibiu, 2007.
25. 14.Dimitrie Cunțanu, *Cântări funebreale*, Sibiu, 1903
26. 15.Vasile Stanciu, *Cântări la înmormântare armonizate pentru cor mixt după melodiile tradiționale notate de Dimitrie Cunțanu*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2015
27. Nicolae Topîrcean, *Slujba înmormântării*, Alba iulia, 2015
28. Arhid.Ioan Brie, *Cântări la Cununie și înmormântare*, Oradea, 1991

ANUL IV, semestrul I

1. *Curs*: Cântări la Sfintele Taine și ierurgii I: Sfeștania, Slujba sfințirii bisericii, Taina Sf. Botez
Seminar: Cântări aplicative la Sfintele Taine și ierurgii I.
2. *Curs*: Rânduieii tipiconale la Sfintele Taine și ierurgii I
Seminar: Aprofundarea cunoștințelor de tipic la Sfintele Taine și ierurgii I
3. *Curs*: Cântări la Sfintele Taine și ierurgii II: Taina Sf. Cununii, Taina Sf. Maslu și cântări la înmormântare
Seminar: Cântări aplicative la Sfintele Taine și ierurgii II
4. *Curs*: Rânduieii tipiconale la Sfintele Taine și ierurgii II
Seminar: Aprofundarea cunoștințelor de tipic la Sfintele Taine și ierurgii II
5. *Curs*: Ritualul îmbrăcării cu sfintele veșminte
Seminar: Exerciții practice
6. *Curs*: Probleme specifice de ritual în cadrul Sfintei Liturghii
Seminar: Exerciții practice
7. *Curs*: Recitativul liturgic I: Citirea declamativă a rugăciunilor
Seminar: Exerciții aplicative
8. *Curs*: Recitativul liturgic II: Rostirea ecteniilor
Seminar: Exerciții aplicative
9. *Curs*: Recitativul liturgic III: Rostirea pericopelor apostolice, a paremiilor și a pericopelor evanghelice
Seminar: Exerciții aplicative
10. *Curs*: Organizarea corului bisericesc
Seminar: Demersuri practice
11. *Curs*: Elemente generale teroretice de dirijat coral I

- Seminar: Exerciții practice*
12. *Curs: Elemente generale teroretice de dirijat coral II*
Seminar: Exerciții practice
13. *Curs: Folclorul religios*
Seminar: Colinde, cântece de stea, bocete, pricesne, etc
14. *Curs: Misiunea preotului în parohie prin muzica bisericească*
Seminar: Activități practice cu copiii, cu tinerii, cu adulții și cu credincioșii vârstnici

BIBLIOGRAFIE:

1. Pr. Prof. Dr. Nicu Moldoveanu, *Învățămintul muzical bisericesc la români, până la organizarea Seminariilor Teologice (1836)*, în "Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă a Universității din București", anul II, 2002, p.325-359.
2. Pr.Prof.Univ.Dr.Nicu Moldoveanu, *Istoria muzicii bisericești la români*, Editura Basilica, București, 2010
3. *Dicționar de muzică bisericească românească*, Editura Basilica, București, 2013
4. *Cântările Sfintei Liturghii*, București 1992. 2006.
5. Titus Moisescu, *Prolegomene bizantine, vol.II*, Editura Muzicală, București, 1999
6. *Cântări la Sfintele Taine și la Ierurgii*, București, 2002. (Ediție îngrijită, revizuită și completată de Pr. Prof. Dr. Nicu Moldoveanu).
7. Vasile Petrașcu, *45 de Pricesne*, Cluj, 1939
8. Vasile Stanciu, *Cântări în cinstea Maicii Domnului*, Cluj-Napoca, Ed.renașterea, 2005
9. Vasile Stanciu, Vasile Sorin Dobre. *Pricesne tradiționale din Transilvania* (în curs de apariție)
10. Dr.Mircea Buta, *Răspunsurile liturgice și 45 de Pricesne cu melosul din vestul țării*, , Ed.Univ.Aurel Vlaicu, Arad, 2007
11. Nicolae Lungu, *Combaterea inovațiilor în recitativul liturgic*, în rev. „Studii Teologice”, an IX, 1957, nr.7-8, p.262-273.
12. Vasile Grăjdian, *Reglementări referitoare la cântarea liturgică în hotărârile Sfintelor Sinoade Ecumenice și locale*, în „Analele Universității Aurel Vlaicu”, Arad, 2000, p.65-75.
13. Gheorghe Șoima, *Scrieri de muzică și teologie*, volum îngrijit de Vasile Grăjdian și Sorin Vasile Dobre, Ed.Univ.Lucian Blaga, Sibiu, 2014